

Mulgi mälumäng „NELLÄS“ 20.01.16 Paistu rahvamaja

1. TÄHELEPANU! VIDEO (A.L.Ütsik))

<https://www.youtube.com/watch?v=9Q9g3-wxJik>

Mis mõisaga on tegu? **VASTUS: ÕISU MÕIS**

2. MULGI KEEL (A. Laande)

Pane ümmer! Lagipaika jäi üits lapike sedä pallast rõõvast.

Vastus: Pealaele jäi üks lapike seda paljast riidet. (ilma kaunistusteta)

3. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil olev õhupallidega daam? (kirjuta ees- ja perekonnanimi)

Vastus: Tiina Jürgen – raamatu „Mulgimaa rahvarõivad“ koostaja, Viljandimaa Kultuuripärli auhinna laureaat 2015, Viljandi Muuseumi etnograafiakogu kuraator

4. SPORT (E. Liiber)

Ta on tulnud 1948 -50 kaugushüppes Eesti noortemeistriks ja püstitanud noorterekordi. 1953 -57 võitis Eesti meistrivõistlustel kaugus- ja kolmikhüppes kokku 3 hõbedat ja 3 pronksi. Kolmikhüppes eestlastest esimesi 15 meetri ületanud mehi. Võistelnud 17 korda Eesti koondises. Töötas aastast 1952 lastelehe „Säde“ ja 1955- 57 ajakirja „Pioneer“ toimetuses, oli aastast 1977 ajakirja „Täheke“ vanemtoimetaja. Kes?

Vastus: Jaan Rannap. Sündinud 03. september 1931 a. Hallistes Pornuse vallas.

5. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

Mis hoone on pildil?

Vastus: Paistu pastoraat

1829–1831 ehitas Heimtali mõisnik von Sivers

1953 riigistati

1965–1973 seisis kasutusest

1973–1994 haigla

1996 kogudusele tagasi; kogudus rentis vallale, hoones sotsiaal- ja tervisekeskus

2012 ennistamine kiriklaks

Allikas: <http://www.eestikirik.ee/17623/>

6. MUUSIKA (A.Pai)

<https://www.youtube.com/watch?v=pqkHI-EuNzs>

Kes on tuntud lastelaulu „Läbi sahiseva lume“ viisistanud. Ilmus teadaolevalt esimest korda lauludekogus "Eesti Laul", pealkirja all "Talvel" (lk 115). Viisi autoriks on märgitud Holstre vallas, Paistu kihelkonnas, sündinud helilooja, dirigent ja muusikapedagoog. Teda on tunnustatud Valgetähe III klassi teenetemärgiga.

Vastus : Juhan Aavik, kuni 1917. aastani Juhan Avik. Tunnustati Valgetähe III klassi teenetemärgiga 1938.aastal.

7.LOODUS (O.Renno)

Paistu kihelkonna sügavaim järv (nimi 1p., sügavus ka 1p.)

Vastus: Linajärv, 1,7 ha, sügavus 16,2 m (varem mõõdetud ka 17 m)

8.ETTEVÕTLTUS; MAJANDUS (A.-L. Ütsik)

Viljandi suurtootjad vajavad loodavatele töökohtadele sadu inimesi. Kuid elu on näidanud, et kohalike jõududega ei saa enam hakkama. Aga juba on mõeldud ka uutele tööjõu hankimis -võimalustele. Nii on otsustanud Viljandi Aken ja Uks, Delux ja Print Best hakata tööjõudu sisse tooma.....

VASTUS: IDA –Virumaalt, kus on kõige suurem registreeritud töötus

9. MULK MUJAL (A.Pai)

Selle Holstre vallas sündinud mulgi mujalviibimine lõppes tüüfuse läbi surmaga Peterburis, maeti aga juba 6 päeva hiljem Rakvere linnakalmistule.

Ta õppis Paistu kihelkonnas, Viljandis ja Tartus. Töötas Tartus, Rakveres, Kaasanis ja Peterburis. Kogus agarasti rahvaluulet ja oli ka ise tuntud kirjamees. Andis välja sarja "Maakera elu ja olu": I jagu – "Elajate riik" (zooloogia), II jagu – "Taimede riik" (botaanika), III jagu – "Kivide riik" (geoloogia)

Tuntuim on ta aga hoopis lastelugude autorina. „Suur Peeter ja Väike Peeter“, „Ahjualune“, „Imelik peegel“ ning näidend „Kroonu Onu“ on teada igale kirjandushuvilisele.

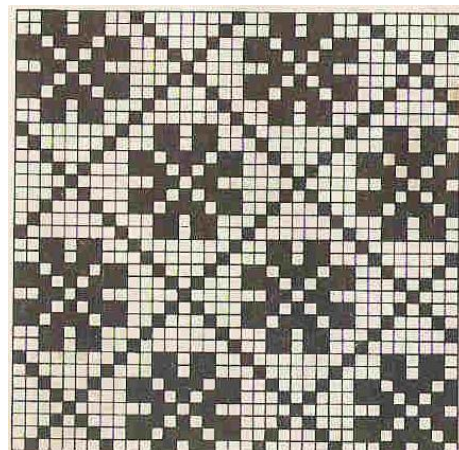
Tema nime on saanud tänavad Tallinnas ja Rakveres ning rändrahn Suure-Munamäe jalamil. Nimeta selle mujal elanud ja surnud mulgi nimi?

Vastus :Juhan Kunder

10. MULGI KULTUUR (A. Laande)

Mihändse kihlkunna kindakiri sii om ja kudas om selle kirjä nimi. (Abis nõndapallu, et nime sehen om üits koduluum)
(Ühe vastuse eest saab ühe , mõlema eest kaks punkti)

Vastus; Paistu kihlkund ja kassikäpäkiri.

11. VARIA (O.Renno)

„Unustatud mõisate“ külastusmängus oli kaasatud 5 Viljandimaa mõisa. Millised Paistu kihelkonna mõisad on osalenud?

Vastus: Heimtali ja Õisu

12. VANAD ESEMED JA ASJAD (E. Liiber)

Millele kuulus see teie laudadel ringlev stantsitud metall (plekk) plaat (numbriga märk)?

Vihje: See ei ole maja number ega ka jalgratta number. Pärit umbes aastast 1915 – 1920.
(Leitud Tartust endise politseimaja pööningult).

Vastus: Voorimehe troska märk, mis kinnitati troska külge, mis näitas, et raha oli linnale tasutud ja võis sõita. (Luba olemas).

13. TÄHELEPANU! VIDEO (A.L.Ütsik)

<https://www.youtube.com/watch?v=sxnrfFdXPAM>

See kaunis allikas pidavat peitma kullapada. Selle kätte saamisega aga on seotud hulk tingimusi. Kuidas kutsutakse seda allikat ?

VASTUS: Sinialliku Ramsil Viljandi vallas

14. MULGI KEEL (A. Laande)

Eelmisten mulgi uudisten olli juttu eritsutsist sõnust mulgi keelen.

Üits sõna tähendep eri asju.

Küsümüs:

Sõna „loom“ saap kasute vähempelt nellän tähendus, kirjute eestikiilsit tähendusi. (Neli saap kaits punkti, vähempelt kaits tähendust - üits punkt).

Vastus:

Luum – koduloom

Luum – ploom

Luum – taim (kapstaluum)

Luum – loomus (iseloom)

15. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil all paremas nurgas? (palun ees- ja perekonnanimi)

Vastus: Esimene Eesti president Konstantin Päts

Pätside perekonnas on säilinud traditsioonina järgmine legend: umbes Põhjasõja ajal elanud esivanem hüüdnimega PIISKO, kes olnud Holstre veski jõukas mölder ja veski juurde

kuulunud talu omanik. Näljaajal (arvatavasti 1717) jaganud Piisko külarahvale lahkesti leivapäitse ja saanud sellega hüüdnime PÄTS. Veskit aga hakatud kutsuma Pätsi veskiks.

Fotol keskel on Konstantin Pätsi vanemad Jakob ja Olga.

Allikas: http://www.hot.ee/vvlfoto/pats_000.htm

16. SPORT (E.Liiber)

23. juunil toimus Viljandimaal Karksi-Nuia 38. jaanijooks ümber Karksi – Nuia paisjärve, kus ületati maagiline 500 jooksja piir. Esindatud olid ka sellised riigid nagu USA, Soome, Inglismaa ja Läti. Põhidistantsi, mille pikkuseks oli 4,4 km võitis seitsmendat kordaKES?

Vastus: Paistu vallast pärit sportlane Keio Kits. 502 osavõtjat.
(Esimene piiri tagant jooksja oli kaheksas USA Colorado).

17. Mulgimaa ajalugu ja arhitektuur (P.Mänd)

Millistele tänapäeva kohanimedele vastavad

Kersel

Euseküll

Paistel

Holtstfershof

2 õiget annavad 1 punkti

Vastus: Kersel – Loodi, Euseküll – Õisu, Paistel – Paistu, Holtstfershof – Holstre

Allikas: <http://www.mois.ee/kihel/paistu.shtml>

18. MUUSIKA (A. Pai)

<https://www.youtube.com/watch?v=jJZ-2iiJVe4>

Mulgimaal sündinud helilooja, organisti, tšellisti, organisti, pianisti tuntuim laul on “Kaunimad laulud”. See on olnud üldlaulupidude olnud alates viiendast üldlaulupeost ning kuulub praegugi kooride repertuaari ja on seltskonnas lauldavaks ühislauluks. Ta töötas alates aastast 1880 Paistu kihelkonnas.

Suri 7. märtsil 1911.a. Tal oli suur osa Viljandimaa muusikaelus: asutas suure meeskoori ja juhatas maakondlikel laulupidudel.

Vastus : Karksis sündinud ja elutöö Paistus teinud Friedrich August Saebelman (ka Säbelmann) oli ühtlasi Aleksander Kunileiu vend.

19. LOODUS (O. Renno)

Paistu khk kaitsealuste puistute hulgast nimetada kaks: kõrgeimate ja madalaimate puudega

Vastus: Loodi lehisepuistu Viljandi – Karksi mnt ääres (keskm. 40 m, kõrgeim 43,5 m) ja Tilli kadastik Pirmastu järve põhjakalda läh. (kadakate kõrgus kuni 6,5 m)

20. ETTEVÕTLUS; MAJANDUS (A.L.Ütsik)

Sageli võib kohata maapiirkondades maju, mis on seisma jäänud ja otstarbeta. Paremini on läinud Loodi kaupluse hoonel. Mis tootmisharu või tegevus on seal majas leidnud koha?

VASTUS: Mulgi Savikoda

21. MULK MUJAL (A.Pai)

Tema vendade nimed olid Harald ja Päivu (ka Päivo), ta sündis Helme kihelkonnas, aga suvitas ka Tõrva linnas. Fotol on ta koos oma tütreaga Elvas. Ta unistas saada arstiks, aga sai töötada vaid meditsiiniõena. Teda huvitasid erinevad vääriskivid, kuid sai neist kirjutada vaid oma raamatutes. Kes on see kodukandi kuulsaks kirjutanud naine, kes pidi elama nii

Siberis, kui ka Tallinnas, kuid keeldus vaatamata tagakiusamisele jätmast oma kodumaad, ka siis kui tal emigreerumiseks võimalus oli?

Vastus :Herta Leilia Kornev (ristitud Herta Leilia Laipaik) sündis Kaprani talus Hummuli vallas Helme kihelkonnas, elas suure osa oma elust Tallinnas ja on maetud Metsakalmistule. 29.jaanuaril tähistatakse Herta Laipaiga 95 sünniaastapäeva Hummuli vallas.

22.MULGI KULTUUR (A. Laande)

Mihändse kihlkunna meeste ame sii om?

Vastus: Tarvastu

23. VANAD ESEMED, ASJAD: (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse neid teie laudadel ringlevaid kudumeid?

Vastus: Varbasoojendajad.

24. VARIA (O.Renno) NUTIKÜSIMUS (KOMBI):

- 1) See kolmest ainest koosnev eksotermiline segu leiutati umbes 1200 aastat tagasi.
- 2) Ida-Aasiast Euroopasse jõudis see leiutus 13. sajandil.
- 3) Segu koosneb kolmveerandi osas kaaliumsalpeetrist, kümnendik on väävlit ja 15% puusütt.
- 4) Nüüdisajal oluline ilutulestiku korraldamisel.

Vastus: Must püssirohi